

a léta běží

Milosrdné sestry gotického rocku

THE SISTERS OF MERCY

Andrew Eldritch (vlastním jménem Andrew William Harvey Taylor), věčný student, mající dříve předky snad až na Ukrajině, byl vždycky poněkud 'divný patron'. Jeho osobnost, schovaná pod černými brýlemi tajemnosti, se nikdy úplně neodkryje (mj. i díky jeho 'osobitému' smyslu pro humor a lživé aroganci při jednání s lidmi). Ale i tak se o tomto člověku ví spousta zajímavých věcí.

Sám sebe Eldritch charakterizuje jako směsicí Elvise Presleyho a dánského filosofa Sorena Kierkegaard. „Na světě je průsečík, kde Kierkegaard splynul s Elvise, a to jsem bohužel já.“

Andrew je jedním z mála těch, kteří se nedomnívají, že angličtina otevírá brány do celého světa. Zvládá velšštinu, může poskytovat rozhovory, ale i publikovat v němčině a italštině, zajímá se o latinu, mandarínskou čínštinu, ruštinu a srbochorvatštinu. Snad právě proto ho mnozí považují za světoobčana (jeho akční rádius zahrnuje nejen britské ostrovy, ale především Hamburg či Amsterdam, kde po většinu času přebývá). Eldritch má svou samotu rád. Pustí do ní snad jen své kočky a počítače. „Počítače jsou osvobozující, rozšiřují mi horizonty. Musí být ale používány správně. To, že ho využívám, zdaleka neznamená, že bych u něj trávil většinu svého času.“

Andrew Eldritch je zcela jednoznačně svérázná individualita, která je ne vždy správně pochopena. Sám si je toho vědom a podotýká: „Mladí lidé nejsou schopni rozumět textům písní, které jsou alespoň trochu inteligentní. Nerozumí ironickému pojetí, nebo představám či symbolům.“ Stejně tak zehrá i na stále se zhoršující schopnosti komunikace mezi lidmi, zapříčiněnou snahou jednotlivce být individualitou za každou cenu. Na rozdíl od těch, kteří si na to jenom hrají, Eldritch díky svým schopnostem právě takovou originální osobností je, stejně jako např. Robert Smith, Carl McCoy nebo Trent Reznor.

Z předešlých řádek je jasné, že takový člověk se mohl podílet na vzniku pouze takové kapely, jako je Sisters Of Mercy.

NĚCO MEZI JEPTÍSKOU A KURVOU

Anglické průmyslové město Leeds bylo vždy považováno za semenisko, z něhož vyraslo mnoho výhonnků tzv. gotického rocku. Právě zde se v roce 1980 v jakémsi zaplivaném klubu potkali kytarista Gary Marx a bubeník Andrew Eldritch. Základní dvojici rozšířil později ještě Andrewův soused z domu poblíž leedské lékárny, baskytarista Craig Adams (přišel z Explains). Vzhledem k tomu, že Eldritch nepatřil zrovna k výrazným bubenickým talentům, nezbylo mu než zvolit si uloupi sólového zpěváka. Skupinu pak doplnil bubeník, slyšící na jméno Doktor Avalanche, jenž prošel doslova strojeovou přenosní. A nebylo divu, neboť se jednalo o bubeníka automatického a snadno přenosného, programovaného samotným Eldritchem.

Každá kapela, která chce někdy vystupovat, by měla mít nějaké jméno. O tom, jak ke svému názvu přišli Sisters Of Mercy se traduje několik pověstí. Jedna praví, že název použil ze skladby Leonarda Cohena, zatímco někdo je přesvědčen, že název pochází z jistého novinového článku. Gary Marx byl totiž okouzlen titulem Mrtvý muž nalezen v klášteře milosrdných sester, zvláště pak jeho první částí. Eldritch však s kamennou tváří z pozice šéfa určil za název skupiny právě část druhou, tedy Sisters Of Mercy. Nakonec se všichni shodli na tom, že jméno oscilující mezi jeptískami a kurvami je pro ně to právě poznávací znamení. Po násled-

ném výběru správné kostýmové image se formace vrhla i na hudbu.

První živé vystoupení si odbyla 16. února 1981. Byla vcelku kladně přijata a začalo se šuškat, že hraje něco mezi Stooges, Motorhead a Suicide. Sisters Of Mercy si začali získávat jisté renomé, k čemuž přispěla nejen koncertní aktivita, ale také pomoc známějších skupin (braly je jako předskokany) formátu The Thompson Twins nebo Psychedelic Furs. To už však řady 'milosrdných' rozšířil kytarista pirátského jména Ben Gunn, občanským jménem Benjamin Matthews.

V této sestavě kapela pomalu opouštěla kluby (okáhlého charakteru a v polovině roku 1982 vystoupila v Londýně. Cestě vzhůru nebránilo nic.

POPRVE, NAPOSLED A NAVŽDY

Jestliže chtěl mít Sisters Of Mercy nějaké ambice (a to chtěl), musel nutně zvětšit své nahrávky na oficiálních nosičích. Aby neztratili punc nezávislosti, založili vlastní firmu Merciful Release, na jejíž etiketě nahráli ještě v duu roku 1980 (někde uvedeno 1981) první singl *The Damage Done*. Po něm následovala řada dalších, např. *Body Electric* (singl týdne Melody Maken) či *Anaconda*. Ovšem nejvýznamnějším počinem poplaveného období je bezesporu EP *Alice* (1982, obsahovalo dvě skladby, později rozšířeno o další dvě) s výraznou titulní písní. Její hypnotický rytmus, podporovaný Eldritchovým temným vokálem, naplňoval vrchovatě představy o gotickém rocku.

Skvělého úspěchu dosáhl Sisters Of Mercy i dalším EP *The Rapture House* (1983) a následným singlem *Temple Of Love*, obsahujícím mimo jiné stoneovskou coververzi *Gimme Shelter*. Oprávněným hitem se však stala pompozni *Temple Of Love* (zvečněná i na klipu) a pomohla Eldritchovým gotickým zlsak příznivce na kontinentě i za oceánem. Přesto však došlo v táboře kapely k personální změně – ve druhé polovině roku 1983 nahradil u kytary Bena Gunna bývalý automechanik Wayne Hussey (exWalkie Talkies, Invisible Girls, Dead Or Alive) a v říjnu téhož roku s ní vyrazili na turné (se Skeletal Family) po Ostrovech. Tou dobou už měli Sisters Of Mercy statut kulturní kapely se vším všudy. K dokonalosti jim ale chybělo jedno, totiž první sólové album.

Debut spatřil světlo světa roku 1985 a nesl název *First And Last And Always* (Poprve a naposled a navždy). Pro mnohé milovníky skupiny představuje deska dodnes to nejlepší, co kdy 'sestry' udělaly, jimi fanoušci naopak nostalgicky vzpomínají na předchozí singly.

Jestliže anglický spisovatel Arthur Machen říká, že náš život prolíná svět plný slují, sluní a soumráčných obyvatel, je materiál prvotiny hudebním ztvárněním této zajímavé teze. Vše stojí především na Eldritchově vemlouvavém vokálu a Husseyho zvonivé kytáře. Skladba za skladbou plyne jako hustá a hluboká černá voda. Tajemná úvodní *Black Planet* zve spřízněné duše na výlet do jiných dimenzí. K nejlepším věcem patří i svízná *Walk Away* (vyšla o rok předtím na stejnojmenném singlu) a titulní pompézní vystava *First And Last And Always* s nádherným středověkým motivem.

PŘED FORTNOU MILOSRDNÝCH

Sisters Of Mercy po úspěšné desce ještě více prohloubili svou kultovnost, což mimo jiné dokazovaly vzrůstající řady pirátských nahrávek (existuje jich údajně víc než dvě desítky). Kapela měla dokonce bootleg dříň (*Psychedelic Sessions* z roku 1982) než první album. Zaca-

Zleva Eldritch a Hussey

ly se objevovat také neoficiální videozáznamy (např. Brixton '93).

Formace navíc už před debutem podepsala smlouvu s firmou WEA, která měla do budoucna distribuovat nahrávky Merciful Release. Díky tomuto kroku ušetřil Eldritch pro svůj band jistou míru nezávislosti.

Na první pohled vypadalo vše růžově, nicméně atmosféra uvnitř skupiny připomínala Vesuv před erupcí. Špatné mezilidské vztahy, zapříčiněné údajně Eldritchovou nesnesitelně panovačnou povahou, nevydržel nejprve Gary Marx a v roce 1985 odešel, aby poté zplodil skupinu Ghost Dance (poslední koncert v barvě Sisters Of Mercy odehrál 1. dubna 1985 v Brixtonu). Daleko většími problémy však byly narůstající konflikty mezi Eldritchem a Husseyem. Oba, bez debaty svébytné osobnosti, dokonce naplnili starý výrok o lásce psa a kočky. Rozchod visel doslova ve vzduchu. Osud se naplnil koncem roku 1985 po roztržce mezi oběma v Hamburku, kde měla skupina pracovat na novém materiálu. Talce Sisters Of Mercy prakticky zanikl. Zkrát neudrželo ani předchozí veřejné turné po USA.

Hussey nelenil a spolu s baskytaristou Craigem Adamsem začal stavět vlastní ansámbl. Přizval do něj bubeníka Micka Browna (exRed Lorry Yellow Lorry), kytaristu Simona Hindera a kapelu nazval The Sisterhood. Ta inoed nahrála singl *Giving Ground*. Zde však padla kosa na kámen – Eldritch u soudu dokázal, že má na výše uvedený název právo, neboť v Anglii existuje zákon, jenž jako registrovanou skupinu považuje tu, která disponuje regulární deskou. Husseymu, který se s vypáním svých Sisterhood práce jen opozdil, nezbylo, než hledat jiné nově. Nakonec padlo na The Mission, které Wayne pryč zvolil podle značky kytarového aparátu. Ovšem Andrew přišel opět s jinou verzí: „Wayne mne zklamal. Myslím, že si mohl vybrat název, který by nepocházel z našeho nově přorazovaného alba *Left On Mission Revenger*.“ Veskeré nesody navíc oba muzikanti neváhali ventilovat v tisku. Aféra časem trochu

utichla a v současné době se vztahy mezi bývalými kolegy a posléze nepřáteli rapidně zlepšily.

Jenže problémům s názvem The Mission nebylo zdaleka konec. Na Ostrovech totiž existovala už jedna na stejné pojmenovaná kapela, která se však nakonec přetřasovala do zaprášených pekelných jezdců Fields Of The Nephilim.

VZKRÍŠENÍ ZTRACENÉHO SVĚTA

Osamocenému Eldritchovi vleké rozporu na tvůrčí potenci nijak nepřidaly, takže Sisters Of Mercy podle mnohých definitivně pohřbil. Veškeré své síly vrhl alespoň na studiový projekt The Sisterhood, do kterého angažoval kytaristu Lucase Foxe, kterého mnozí znají z Motörhead, Alana Vegu, člena Suicide, a bývalou baskytaristku The Gun Clubu, chladnou krásku Patricii Morrison (bubny jako vždy obstaral 'Doktor Lavina'). Ze spolupráce vzešlo album *The Gift* (1986), chápané jeho tvůrcem zřejmě jako protíváha debutu *The Mission, God's Own Medicine* (Mercury, 1986).

Gift přineslo poněkud jinou hudbu než fanoušci 'sester' čekali. Eldritch se představil především v úloze komponisty a producenta (pochumý zpěv obstaral James Ray, jenž později zformoval gotický soubor James Ray And Performers). Nahráný materiál předestřel jakési temné technno, skladby oznažené až na samu rytmickou dřeň programovaných bicích doplněné základním, hypnoticky se opakujícím klávesovým motivem. Ten pak zpravidla dokreslila ke konečné podobě ještě jedna melodičtější linka a z valné většiny spíše recitovaný vokál. Čestnou výjimku tvoří skladba *Colours*, která se později objevila i na albu *Floodland*. Zlé jazyky tvrdí, že v úvodní svižné *Jihad* znamenají číslice 2-5-0-0-0, pronášené hlasem Patricie Morrison, částku, kterou v té době Hussey Eldritchovi dlužil.

Album ovšem velkou díru do světa neudělalo, a to jak u kritiky, tak u ortodoxních fanoušků. Andrew totiž poněkud předběhl dobu, neboť čas taneční elektronické hudby měl teprve přijít.

Po tomto intermezzu ale Eldritch vytáhl z rukávu další eso, vzkřísil Sisters Of Mercy! Novému albu nejprve předcházela třípísňový singl *This Corrosion* (1987). Novou desku trio Eldritch, Morrison, Avalanche nazvalo prostě *Floodland* (Vodní svět, Potopa) a mnoha lidem jí doslova vyrazilo dech. Základní myšlenkou celého díla byla Andrewova fascinace vodním zvířem, jeho apokalyptickým rozměrem. Chápe ho jako cosi emotivního či inspirativního, stejně jako třeba sex, a podle toho k tématu také přistupuje.

Floodland otevírá pro Sisters typicky klenutá *Dominion*, přecházející postupně v *Mother Russia*. Emotivní *Lucretia*, prý věnovaná samotné Morissonové, začíná zatěžkanou basovou figurou, aby posléze vygradovala v hypnotickém rytmu. Intimní 1959 působí naopak uklidňujícím dojmem. *This Corrosion*, umocněná gotickým chorálem, naplno odhaluje Eldritchův talent.

Pravdou zůstává, že tímto albem Sisters Of Mercy zpřístupnil svou hudbu širšímu posluchačskému zájmu. Což jim ale na druhé straně vysloužilo stigma zaprodanců soustroj showbizny. Která skupina se však s takovým fundamentalismem nikdy nepotýkala?!

NEJOBLÍBENĚJŠÍ SLOVO - ZVRHLOST

Na místě je otázka, proč vlastně Sisters Of Mercy zajímají (v kladném i záporném slova smyslu) tolik lidí. Samozřejmě, na jedné straně k tomu přispívá Eldritchova poněkud nevypočítatelná osobnost. Vstává denně před čtvrtou hodinou ranní a oddává se samomluvě, nenávidí Bauhaus, nemá rád spiritismus a módu, miluje slovo zvrhlost a fandí fotbalistům hamburského FC St. Pauli (na přelomu 80. a 90. let nosil dokonce na dresech logo Sisters Of Mercy). Ale tohle všechno samo o sobě nestačí. I člověk, který neovládá angličtinu, musí intuitivně vyčítit, že v hudbě Sisters Of Mercy 'o něco' jde. To Něco kapela vyjadřuje jednak určitým spodním pnutím, druhak silně emotivně zbarveným vokálem. Ten, jemuž Eldritchova materšтина není cizí, případně se dostane k překladům jeho textů, může odhalit další rozměr tvorby kapely. Eldritch zpívá na první poslech o depresivních věcech - odvrácené straně duše, lidském utrpení, temnotě nebo zániku... Ale při bližším ohle-

dání slov a významů se lze dobrat i určité naděje a víry ve vlastní síly, tkvící ve smíření se s negativní stránkou světa. Právě aspekt určité bipolárnosti nazírácí universa doslova dráždí lidskou představivost a fantazii. A v tom je snad největší přínos Sisters Of Mercy.

Časem se opět projevila Eldritchova nekontrolovatelná povaha, mající za následek roztržku s Patricií Morrison. Ta totiž odmítla kapelníkem nabízený nový kontrakt a se slovy, že tak stupidní smlouvu ještě neviděla, dala 'sestrám' vale.

Skupina tak zase přeshlápovala na místě. Unavený Eldritch by se zřejmě bez koncertování, které nikdy zvláště nemiloval, klidně obešel, ale ne už bez hudby samotné. Považuje ji totiž především za způsob komunikace s okolním světem. V roce 1989 tedy angažoval do skupiny svého dlouholetého přítele, baskytaristu Sique Sique Spunitnik, Tonyho Jamése. Rozhněval si tak značný počet svých příznivců, kteří mu dodnes nemohou zapomenout vyhozov krásné Patricie. Spolupráce s Jamesem a kytaristou Andreasem Bruhnem a Timem Brichenem, zakládajícím členem All About Eve, vyústila roku 1990 v nové album *Vision Thing* (Věc představy). Kapela je nahrála v Dánsku a na jeho realizaci se podíleli i kytarista John Perry a zpěvačka Maggie Reilly.

Deska byla pro ortodoxní 'Ceroodence' těžko stravitelná. Ačkoliv obal zdobilo magické Hórovo oko, často užívané coby amulet, vypadalo to, jako by kapela hodila za hlavu gotickou minulost a vrhla se na rychlý, naslápný bigbit. Přesto si nový materiál v sobě uchoval chvění 'temné struny', charakteristické právě pro Sisters (predevším díky Eldritchovu hlasovému projevu).

Hned první skladba alba *Vision Thing* plně potvrzuje kapelníková slova o ostrém zvuku kytar. Celou píseň doslova tlačí kupředu syrový, monotónně se opakující riff. Podobné atributy kapela dostala i do dalších písní, ačkoliv jsou hrány spíše v pomalejším tempu. V *Something Fast a I Was Wrong* (Mistrova nejoblíbenější na desce) zní dokonce akustická kytara. Vytečně se povedla také hřmotná *When You Don't See Me* a mimě epileptická *Doctor Jeep*, ztvárněná ve videoklipu. Když *Vision Thing* udělala jiná kapela, zřejmě by jí neminula pochvala za nápaditost a tvůrčí novátorství. Ovšem Sisters Of Mercy byli až příliš svázáni s *Floodland* a předešlou tvorbou vůbec.

Na podzim roku 1990 vyrazila kapela po zhruba pětileté odmlce na koncertní turné, s nímž však Eldritch příliš spokojen nebyl. Především mu vadilo, že je osvětlovač nasvítit jako tuctový rockandrollový soubor se živým bubeníkem.

V roce 1991 odehráli v Leedsu dva koncerty pro členy svého fan klubu The Reptile House u příležitosti deseti let od svého prvního živého vystoupení. Kromě toho vystoupili i Severní Americe (jejich první koncert byl vyprodán během dvou hodin), zavítali rovněž do Evropy, navštívili dokonce i Polsko a Maďarsko. Do Ameriky se posléze vrátili jako support Public Enemy. Fanoušci si je mohli vychutnat i na festivalu v Readingu.

NEJLEPŠÍ SKLADBA TEPRVE PŘÍDE

Zdálo se, že kapela vstala z mrtvých. Tuto hypotézu podpořilo i kompilační album *Some Girls Wander By Mistake* (1992), které obsahuje výběr ze singlů a EP desek z prvního období Sisters Of Mercy.

Rok 1993 se nesl ve znamení letního evropského turné s Depeche Mode a uvedení na trh alba největších hitů *A Slight Case Of Overbombing*. Kromě známých skladeb obsahuje i nové pojetou *Temple Of Love* (verze 1992) s 'placitým' vokálem izraelské zpěvačky Ofry Haza a novinku *Under The Gun*. Stejnomený singl byl i premiérou nového kytaristy Adama Pearona (Brcheno a Bruhn se věnovali svým sólovým projektům).

Kapela se v novém složení objevovala na koncertech v Německu (jako support The Ramones) a Anglii.

Další roky se nesly především ve znamení konfliktu Eldritch a firmy East West, takže se mistr musel 'uklidňovat' remiksováním nejrozumnějších industriálních a dance nahrávek (pomáhal mimo jiné i známým Die Krupps).

V roce 1996 se formace objevila na některých letních festivalech a v současné době funguje ve složení: Eldritch - voc, Pearson a Sheehan - g, Dr. Avalanche - dr (basový part vytváří počítač). Aktuální tvorba kapely však vypadá poněkud jinak, jak za starých časů. Dotýká se spíše syrového bigbitu a la *Vision Thing*, než tajnosnubné zasmušlosti *Floodland* (nakonec není ani divu, když Andrewovou nejoblíbenější kapelou jsou staří dobří Motörhead). Eldritch dokonce klasické skladby přearanžoval a kromě nich připravil pro fanoušky nové písně - *Come Together* a coververzi od Kylie Minogue, *Comfide In Me a War Of Drugs* (z léta 1987). Dokonalou představu o současném zvuku kapely si lze udělat při poslechu (zřejmě) posledního bootlegu z roku 1996. Album (nahrávka pochází z koncertu z Offenbachu 14. 7. 1996) otevírá *Kiss The Carpet*, ovšem současná tvář Sisters Of Mercy se naplno odkryje až postupem času. Především u klasických hitů. *First And Last And Always*, *This Corrosion* či *Temple Of Love* dusají díky syntetické rytmice takřka elektronickým tempem (jako ostatně všechny ostatní písně). Nejsyrovější však působí *Vision Thing*, jejíž bigbitový základ rozvinul Eldritch prakticky do technometalových rozměrů. Muzika možná někomu připomene tvorbu McCoyova projektu Nefilim. A pak, že starý pes rezignuje na nové kousky!

Při nevypočítatelnosti Eldritchovy psychy nelze však další kroky Sisters Of Mercy při nejlepší vůli odhadnout. On sám totiž považuje gothic rock za mrtvý a dává od něj ruce pryč. Našminkované postavy v černém jsou mu, dle jeho vlastních slov, k smíchu. Vypadá to, jako by si tento milovník počítačů a koček všeho druhu vytvozené líboval v tom, že kapelu na dlouhou dobu potopí do vod zapomnění, aby se s ní posléze vynořil v ten nejméně očekávaný okamžik. Velkou zásluhu na tom má 'dozajista Eldritchův vleký spor s firmou WEA (kvůli tomu komunikuje s oficiální částí světa takřka výhradně prostřednictvím svého právního zástupce). Přesto fanouškům světa určitě naděje, neboť jak sám Andrew říká, na svou nejlepší skladbu stále ještě čeká.

Jan Šída & Milan Slezák

P.S. Naše poděkování patří Evě Lindherové za překlady a Editě Krauzové za poskytnutí některých těžko dosažitelných nahrávek a materiálů.

Sisters Of Mercy lze nalézt na internetové adrese:
<http://www.em.cl.ac.uk/Sisters.Of.Mercy/>

Patricia Morrison

